

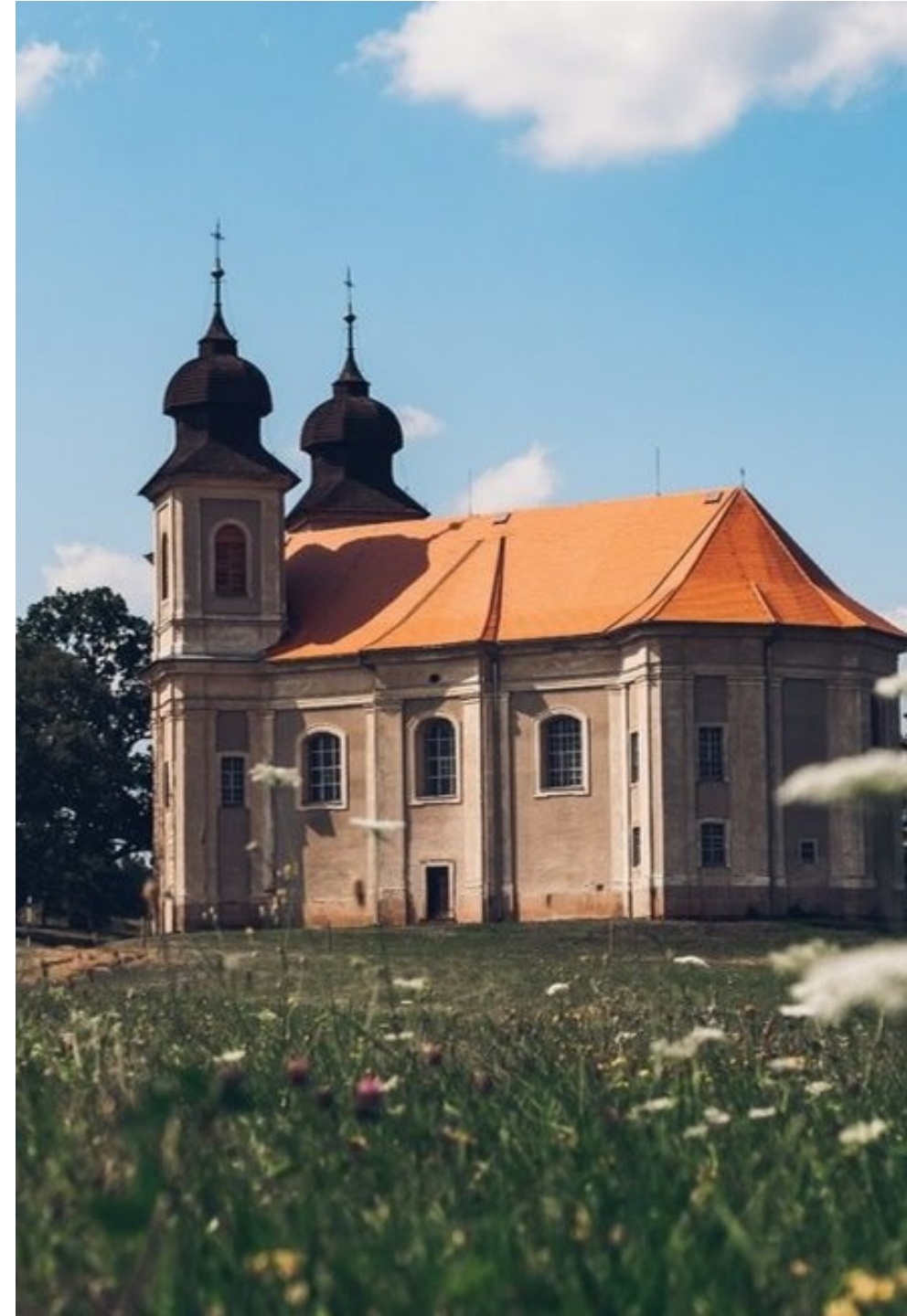
BAROKNÍ KRAJINA

HIA278 Barokní kultura
ve střední Evropě

OBEČNÁ CHARAKTERISTIK A

- jak vypadá typická česká krajina?
- dědictví třicetileté války
- vymezení barokní krajiny
  - záměrně komponovaná
  - vnější prostředí
- estetika - hospodářství - ekonomika
- krajina jako způsob reprezentace

ČLOVĚK SE SETKÁVÁ V LESÍCH,
NA MOSTECH A KOLEM CEST SE
SAMÝMI SOCHAMI SVATÝCH,
PŘIČEMŽ DOPROVOD TĚCHTO
SVATÝCH TVOŘÍ ŽEBRÁCI
MRZNOUCÍ NA SNĚHU, ZATÍMCO
MOCNÁ ČESKÁ HRABATA
ROZHAZUJÍ SVÉ PŘÍJMY,
RUINUJÍ SVÉ PODDANÉ
A POZÍRAJÍ SAMA SEBĚ.

FRIDRICH II. PRŮSKÝ VOLTAIROVI V ROCE 1742 V DOPISE Z MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

KOSTEL SV. MARKÉTY, ŠONOV

KUKS

PROMĚNY ČESKÉ KRAJINY

- barokní města a jejich proměny
- barokní vesnice
- kolonizace
- rozvoj průmyslu a jeho vlivy na krajinu
- kumulace majetku: 14 knížat, 187 hrabat
- návaznost na středověk
- rekonstrukce tras, hospodářské stavby
- obnova farní správy

POUTĚ

- mění vnímání krajiny
- rozvoj po třicetileté válce, hlavní iniciátoři
- kavalírské cesty
- obnova nebo kompletní nové budování poutních areálů
  - Hejnice u Liberce (ze 14. stol., přebudováno 1721)
  - Kájov u Českého Krumlova (14. stol., obnoveno 1692)
- Svatý Kopeček u Olomouce a Křtiny, 180 000 lidí ročně
- organizované průvody
- úprava okolí chrámových míst, zázemí

HEJNICE

KÁJOVSKÁ POUŤ,

KULT SVATÉHO VÁCLAVA

- 1556 příchod jezuitů a obnova pouti
- Palladium země české, legenda, korintská měď
- 1609: Rudolfův majestát
- Anna Tyrolská, kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi
- 1623: první pouť Ferdinanda II. v Čechách, Ferdinand III., Leopold I.
- Mariánský kult a rozmach kultu sv. Václava

III.38 - 4. Rekonstrukce podoby kapličky č. 33 v době baroka

III.38 - 5. Dnešní stav kapličky č. 33

- dochovaná kaplička
  - zaniklá kaplička
  - poutní cesta
  - hranice Hlavního města Prahy
- topografický podklad k počátku 21. stol.

0 1 km

NOVÉ PRVKY BAROKNÍ KRAJINY

LORETÁNSKÉ KAPLE

- Santa Casa (Svatá chýše Panny Marie v Nazaretu, přenesena do Loreta, Itálie)
- projekt Donata Bramanteho z roku 1509
- u nás rozšířeny zejména po r. 1620, šlechtické poutě, jezuité, okolo 50 kaplí
- nejstarší 1584 Horšovský Týn (Kryštof ml. Lobkovic), zbořena
- 1621 Jílové u Prahy, 1621 Žitenice u Litoměřic, 1624 Mikulov (Dietrichstein), 1627 Hradčany (kapucíni), 1650 Golčův Jeníkov, 1662 Olomouc, dále pak Brno, Kosmonosy, Jičín, Chrudim, Hájek u Prahy aj.

SANCTA CASA, LORETO

PRAŽSKÁ LO

BRNĚNSKÁ LORETA

RUMBURK LORETA

VELIŠ (1694, FR. JOS. ŠLIK)

KALVÁRIE, KŘÍŽOVÉ CESTY

- kalvárie x křížová cesta, význam míst
- zastavení křížové cesty (Via crucis)
- sv. Petronius, biskup z Bologni a stavba replik
- františkáni, rozšíření kultu
- jiný počet zastavení
- 1623: nejstarší křížová cesta u nás, morová epidemie

SVATÝ KOPEČEK U MIKULOVA

CVIKOV

ŘÍMOV

WAMBIERZYCE

KALVÁRIE OSTRÉ U

DROBNÉ CÍRKEVNÍ PAMÁTKY

- Boží muka
- jejich význam a rozšíření

KOMPONOVANÁ BAROKNÍ KRAJINA

- akumulace majetku
- feudální velkostatky
- Jičín Albrechta z Valdštejna
- Veliš a Jičínsko hrabat Šlikových
- Kuks Františka Antonína Šporka
- Broumovsko

JIČÍN

www.pptokes.com

KUKS

VELIŠ

KOSTEL SV. JAKUBA VĚTŠÍHO, RUPRECHTICE

KOSTEL ŠV. MÁŘÍ MAGDALÉNY, BOŽANOV

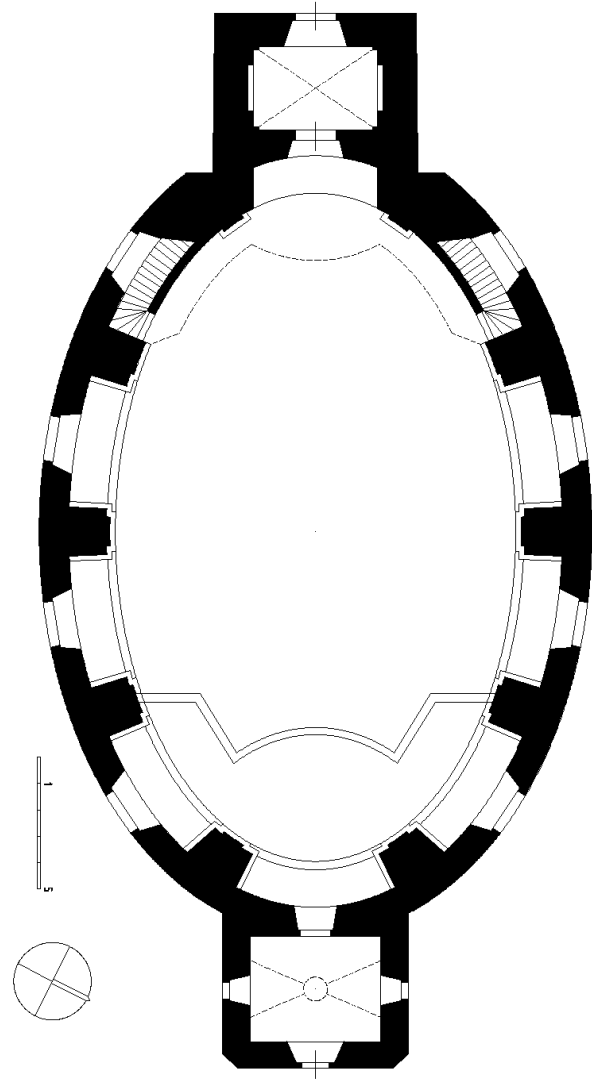

KOSTEL SV. ANNY, VIŽNOV

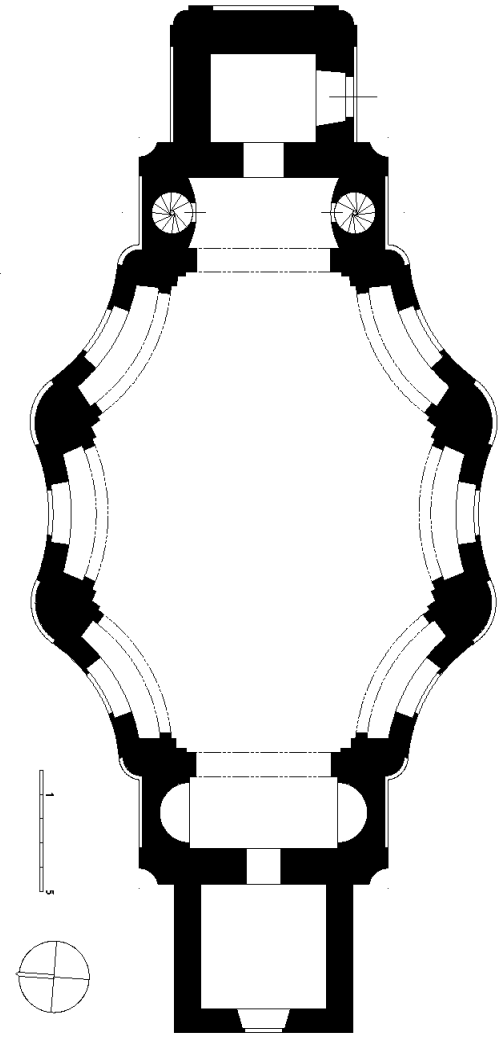
VICE

VE

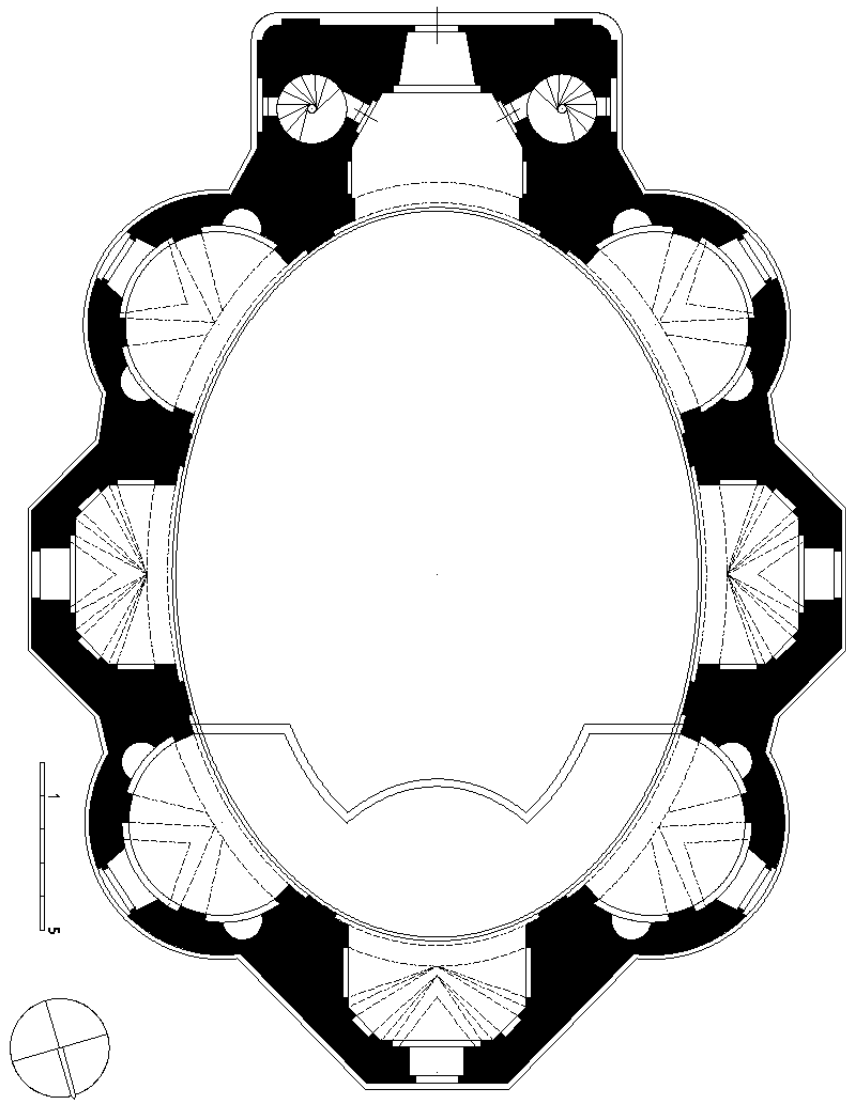

105

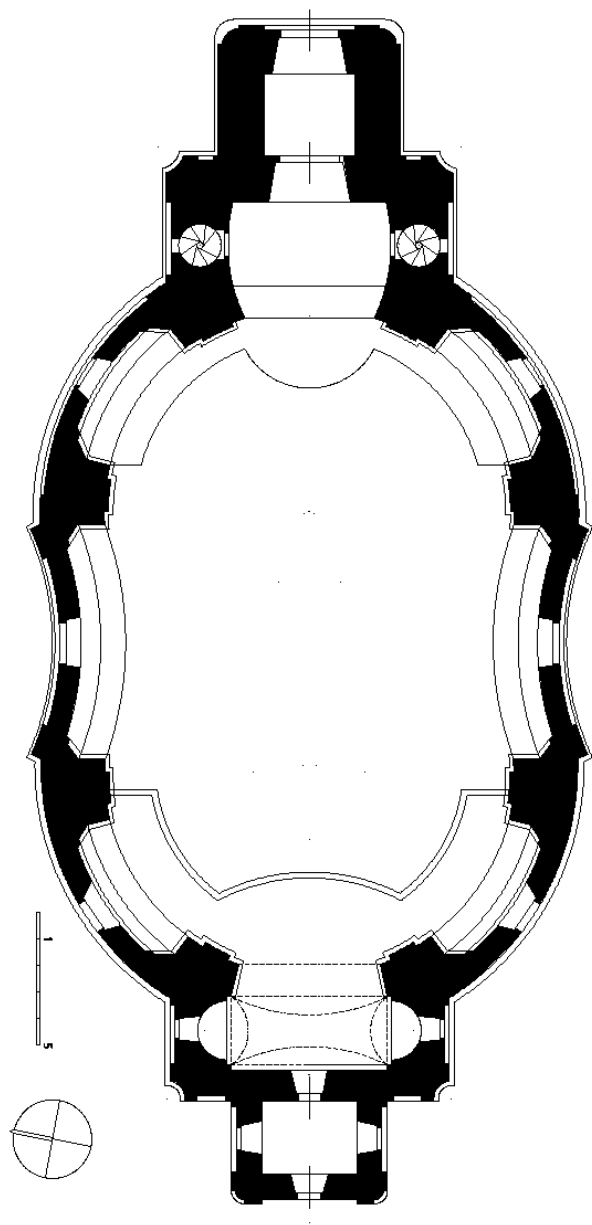

HEŘ

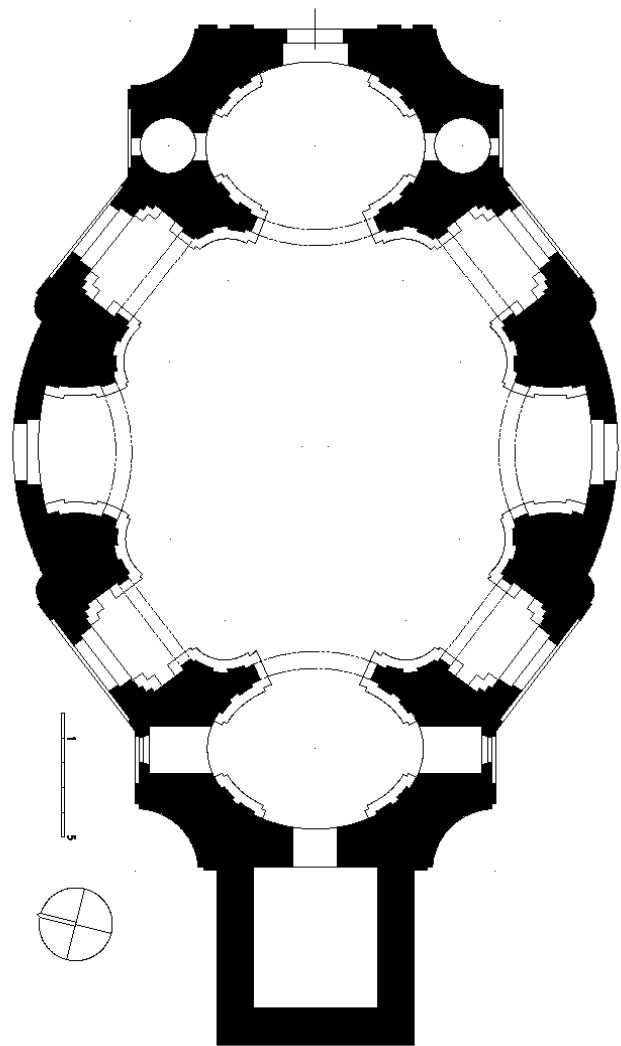

ŠC

ZAHRADY A PARKY

- francouzské, anglické a italské zahrady
- geometrizace, osovost, dynamika
- vodní díla
- užitkové budovy (jízďárny, konírny)
- míčovny, oranžérie, pavilóny, letohrádky, kolonády, saly terreny, jeskyně, divadla
- posvátné zahrady (Betlém)

VRTBOVSKÁ ZAHRADA

ZAHRADA ZÁMKU V TRÓJI

MÍSTA ZJEVENÍ PANNY MARIE

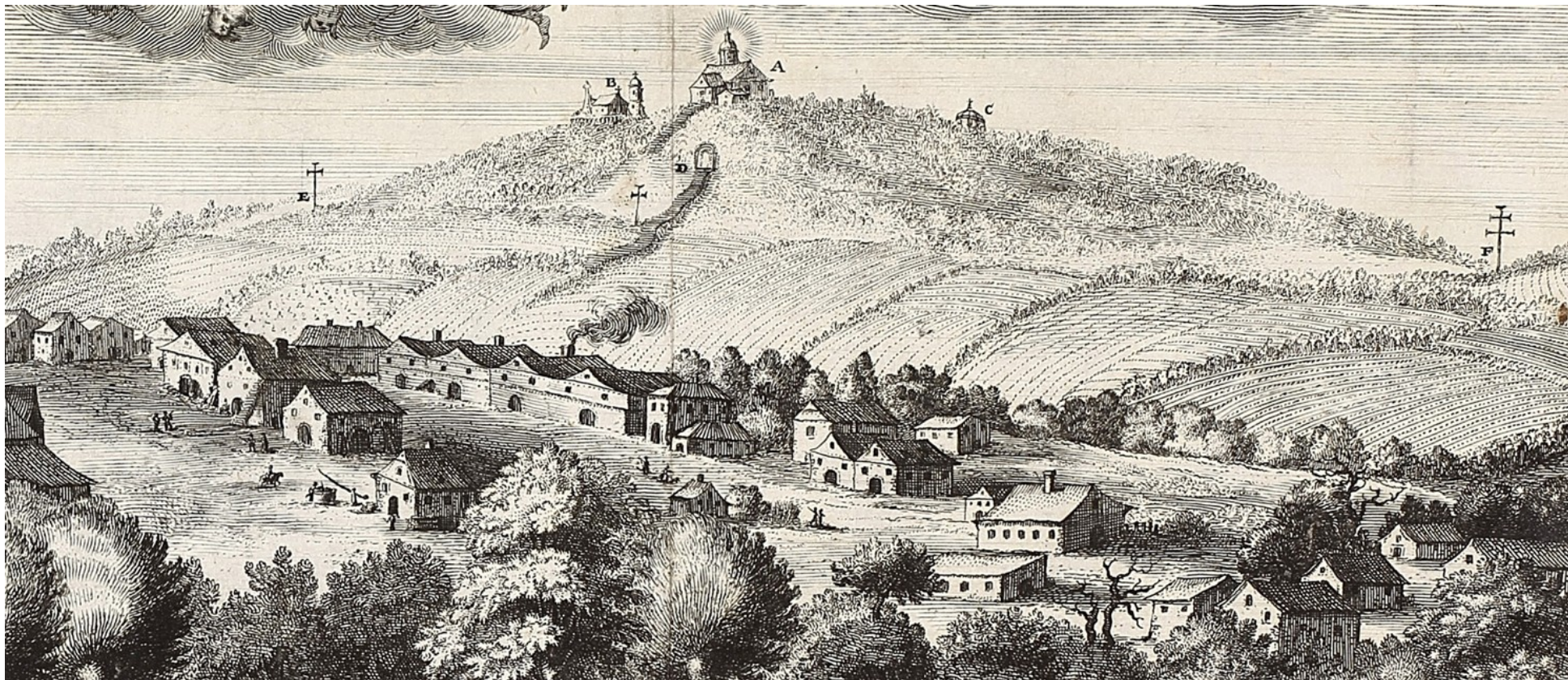

KONCEPT SVATÉ HORY

- posvátná pustina, která přibližuje člověka k bohu, místo meditací
- hora jako hradba, ochrana před vojenským a jiným nebezpečím (Zj 21, 10)
- hora jako útočiště hříšníků (refugium peccatorum), Ararat, koncept Panny Marie jako boží hory (Mons Dei), Chrámová hora, Olivová hora, Golgota, Sinaj/Oreb
- "Já jsem zdí a hradbou, já jsem opevněním, jenž tě vždy ochrání." (Pís 8,10)
- "Já zed', a prsy mé jako věže."
- hora jako místo ctností a milostí
- hora jako koruna (uničovský farář Ondřej Antonín Richter)
- "koruny zemí, štíty a hradbami království, poklady lidu, nebeské mosty"

- hora jako předmět kultu, zvelebování krajín

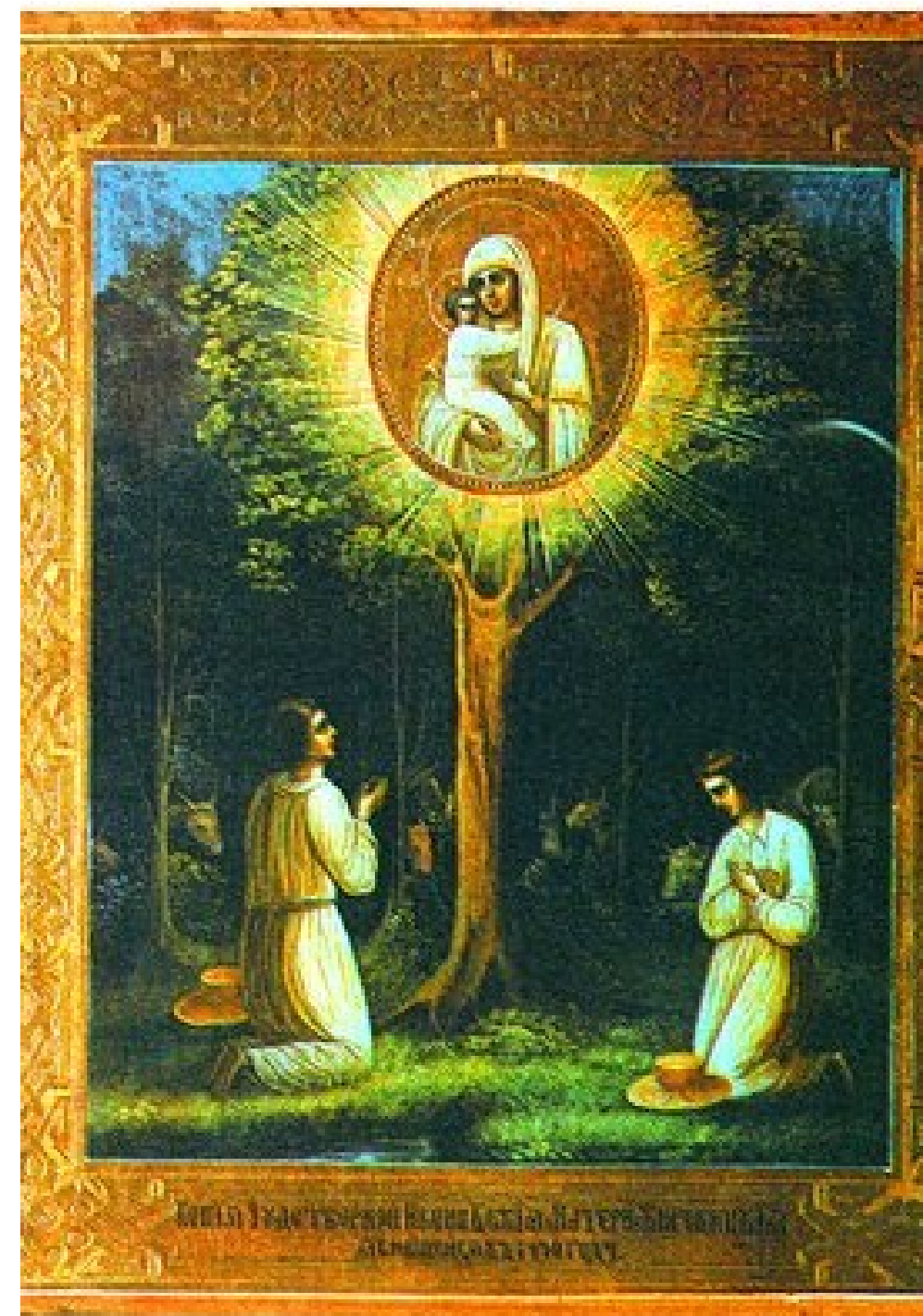
SVATÁ HORA U PŘÍBRAMI, 1732

JINÁ MÍSTA ZJEVENÍ

- lesy: Matka Boží Boruňská
- stromy: dub, lípa, divoká hrušeň (Kupjatická a Žyrovická Madona)
- řeka, pramen, studna (léčivé schopnosti): Minská Madona vylovená z řeky Świsłocz
- skála

Broumovsko:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11042798844-krajinou-domova/214562260510003/>

Od 12:30

Barokní krajina:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/11781961862-barokni-srdce-evropy/217562263110008/>